

(από τη Δρ. Καλλιόπη Χριστοφίδη, Βιολόγο)

Κατά την διάρκεια του 5ου αιώνα π.Χ., περίπου την εποχή που ζούσε η Μύρτις, υπήρχε ένας αριθμός Ελλήνων φιλοσόφων που ενδιαφέρονταν για την εξέταση όλων των ζωντανών πλασμάτων, από το ταπεινότερο φυτό έως τον ίδιο τον άνθρωπο. Ο όρος Βιολογία, από τις ελληνικές λέξεις βίος και λόγος, δόθηκε σε αυτή την μελέτη όλων των απόψεων της φυσικής ζωής. Οι αρχαίοι Έλληνες ενδιαφέρονταν για το πώς δημιουργήθηκαν τα ζωντανά είδη, πως αναπτύχθηκαν, πως λειτουργούσαν και που ευρίσκονταν. Η παρόρμηση να απαντήσουν σε αυτούς του τύπους των ερωτήσεων, οδήγησε τους Έλληνες να ξεκινήσουν να ανακαλύπτουν τα βασικά στοιχεία της ζωής.

Ο Αλκμαίων του Κρότωνα (γεννήθηκε περίπου το 510 π.Χ.) ήταν ένας από τους πρώτους με σημαντική συνεισφορά στη Βιολογία. Ήταν ένας πρωτοπόρος στην ανατομική διατομή καθώς και ο πρώτος που ερευνήσε τα εσωτερικά αίτια των ασθενειών. Προσπαθώντας να ανακαλύψει τις καταβολές της ανθρώπινης ευφυΐας, παρατήρησε ότι εφόσον ένα κτύπημα στο κεφάλι μπορεί να επηρεάσει το μυαλό, εκεί θα πρέπει να βρίσκεται η λογική. Διαμελίζοντας πτώματα προς διεύρυνση αυτής της ιδέας, έκανε τις πρώτες επιστημονικές ανακαλύψεις στο πεδίο της ανατομίας. Παρατήρησε για πρώτη φορά τις κοιλότητες που συνδέουν τον εγκέφαλο με τα μάτια (οπτικά νεύρα) και το πίσω μέρος του στόματος με τα αφτιά (Ευσταχιανές σάλπιγγες).

Από: *Insignium Aliquot Virorum Icones*
(Jean De Tournes, 1559)

Αργότερα, κατά το 431 π.Χ. όταν η Μύρτις ήταν 9 χρονών, ο Έλληνας φυσικός και φιλόσοφος Εμπεδοκλής (490 – 430 π.Χ.) δημιούργησε την κοσμογονική θεωρία των τεσσάρων κλασικών στοιχείων (φωτιά, γή, αέρας και νερό). Κατόπιν χρησιμοποίησε αυτά τα στοιχεία για να περιγράψει το ανθρώπινο σώμα συνδέοντάς το με τα τέσσερα υγρά ή «χυμούς»: κίτρινη χολή (φωτιά), μαύρη χολή (γή), αίμα (αέρας) και φλέγμα (νερό). Παρατήρησε ότι φυτά και ζώα, συμπεριλαμβανομένου του ανθρώπου, έχουν δημιουργηθεί από αυτά τα στοιχεία, τα οποία ονόμασε ριζώματα. Μίγματα από αυτά τα τέσσερα στοιχεία περιγράφουν κάθε όργανο ή μέρος του σώματός μας. Εγγραψε ότι όλα τα ζώα προέρχονται από τυχαία παραγωγή μερών του σώματος, και ότι υπάρχει «φυσική επιλογή» των επιτυχών συνδυασμών, προτείνοντας έτσι ένα τύπο εξελικτικής βιολογίας βασισμένης στο μίγμα των τεσσάρων ριζωμάτων. Αυτή η δοξασία κυριάρχησε στην ιατρική σκέψη για αιώνες. Οι φυσικές εικασίες ήταν μέρος μιας ιστορίας του σύμπαντος που ασχολούνταν επίσης με την προέλευση και την ανάπτυξη της ζωής. Συνολικά, τα βιοϊατρικά του σχόλια ήταν ένας πρόδρομος της μοντέρνας βιολογίας.

Εμπεδόκλειος (490-430 π.Χ.) Thomas Stanley, 17ος αιώνας. Εικόνα από το βιβλίο "Εμπεδόκλειος", 17ος αιώνας.

Χρυσό νόμισμα του Εμπεδόκλειου (490-430 π.Χ.) από την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας, 1997. Εικόνα από το βιβλίο "Εμπεδόκλειος", 1997.

Εμπεδόκλειος (490-430 π.Χ.) από τον Pieter Lastman (1583-1633). Εικόνα από το βιβλίο "Εμπεδόκλειος", 1633.